

Paradigmatická změna financování vzdělávacího systému

Bakalářská práce

Studijní program: B6208 – Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R175 – Ekonomika a management služeb
Autor práce: **Eliška Jarkovská**
Vedoucí práce: Ing. Jan Ůhm, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eliška Jarkovská**
Osobní číslo: **E14000153**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management služeb**
Název tématu: **Paradigmatická změna financování vzdělávacího systému**
Zadávací katedra: **Katedra ekonomické statistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Teoretická východiska k tématu: hodnota vědění, struktura škol, kvalita vzdělání v ČR a ve světě
2. Analýza financování vzdělávacího systému ČR a zahraničí
3. Komparace vybraných ekonomických subjektů za použití vhodných nástrojů
4. Interpretace a zhodnocení dosažených výsledků vyplývajících z analýzy
5. Návrh změny financování vzdělávacího systému ČR

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **30 normostran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BENEŠ, Milan. Andragogika. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4824-5.

BURNS, Tracey, Florian KÖSTER. Governing Education in a Complex World. Paris: OECD Publishing, 2016. ISBN 978-92-64-25535-7.

NEUBAUER, Jiří, Marek SEDLAČÍK a Oldřich KŘÍŽ. Základy statistiky: aplikace v technických a ekonomických oborech. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5786-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejný sektor - řízení a financování. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

THRO, William E. School Finance. Los Angeles: Sage Reference, 2012. ISBN 978-141-2987-578.

Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz).

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jan Öhm, Ph.D.**

Katedra ekonomické statistiky

Konzultant bakalářské práce: **Mgr. Libuše Horáčková**

Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, zástupkyně ředitelky pro 2. stupeň

Datum zadání bakalářské práce: **31. října 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. května 2018**

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

Ing. Vladimíra Hovorková Valentová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2016

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Anotace

Předmětem této bakalářské práce je zkoumání současného financování vzdělávacího systému a návrh paradigmatické změny. Úvodní část, která se zabývá klíčovými pojmy pro tuto práci, slouží jako podklad pro praktickou část. Tyto pojmy jsou vzdělání, vzdělávání a jeho funkce, hodnoty vzdělávání, typy vědění, struktura školství v ČR a kvalita vzdělávání v ČR a ve světě. Zároveň je věnována pozornost financování regionálního školství a tomu, jak je české školství financováno a nefinancováno. Po této úvodní části je představen projekt „EU peníze školám“ a je provedena jeho analýza s cílem získat možný příspěvek ke změně stávajícího financování, konkrétně v oblasti získávání dotací. Dále je provedena analýza konkrétního ekonomického subjektu, kterým je ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem, ohledně změny procesu získávání dotace. Předposlední část je věnována porovnání současného procesu žádosti o dotaci s projektem „EU peníze školám“. Závěrečná část popisuje chyby současného systému a navrhuje možnou změnu.

Klíčová slova

Kvalita vzdělávání, hodnota vzdělávání, individuální potřeby škol, dotace, pravidla dotací, proces získávání dotace

Annotation

Title: Paradigmatic Change in Financing of Educational System

The subject of this bachelor thesis is the study of the current financing of the educational system and the design of the paradigmatic change. The introductory part, which deals in general with the key concepts important for this work, serves as a basis for the practical part. These terms are the values, the structure, the types and the quality of education in the Czech Republic and in the world itself. The attention will be paid to the financing of regional education and how Czech education is financed and not funded as well. After this introductory part, the introduction of the EU project "Money to Schools" and its analysis will be carried out in order to obtain a possible contribution to the change in the current funding, specifically in the area of grant acquisition. An analysis of a particular economic entity, such as elementary school Stráž pod Ralskem, is being carried out, on the change of the grant acquisition process. The penultimate part is devoted to comparing the current process of applying for a grant with the EU project to schools. The final part discusses the errors of the current process and suggests a possible change.

Keywords

Quality of education, value of education, individual needs of schools, subsidies, subsidy rules, grant acquisition process

Obsah

Seznam ilustrací.....	9
Seznam tabulek.....	10
1 Teoretická východiska v oblasti financování vzdělávání.....	12
1.1 Vzdělávání.....	12
1.2 Vzdělání.....	13
1.2.1 Funkce vzdělání.....	13
1.3 Hodnoty vzdělávání.....	13
1.4 Typy vědění.....	15
1.5 Struktura školství v ČR.....	15
1.6 Kvalita vzdělání v ČR a ve světě.....	16
2 Financování regionálního školství.....	17
2.1 Analýza mezinárodních souvislostí.....	17
2.1.1 Ekonomický vývoj a strategie Evropa 2020.....	17
2.1.2 Vývoj ve vzdělávání.....	18
2.2 Trendy ekonomiky a vzdělávání České republiky.....	19
2.3 Financování regionálního školství.....	20
2.4 Reforma financování regionálního školství.....	21
3 Financování a nefinancování českého školství.....	22
3.1 Pohled veřejnosti na financování školství v roce 2016.....	22
3.2 Financování českého školství pohledem ročenky školství OECD.....	23
3.3 Navýšení platu učitelů o 15 %.....	23
3.4 Rozpočet kapitoly MŠMT, změny a dopady.....	24
3.4.1 Rozpočet MŠMT na rok 2016.....	24
3.4.2 Rozpočet MŠMT na rok 2017 a změny oproti roku 2016.....	25
3.5 Svoboda v oblasti financování školství.....	27
3.5.1 Financování škol podle odučených hodin.....	27
3.6 Problémy s dotacemi	28
3.6.1 Dotace	28
3.6.2 Pravidla dotací přináší komplikace	29
3.6.3 Výsledek šetření komplikovanosti současného procesu získání dotace.....	30
3.6.4 Individuální potřeby škol.....	31
4 Analýza projektu EU peníze školám.....	32
4.1 O projektu EU peníze školám.....	32

4.2 Vytváření projektové žádosti.....	33
4.3 Zhodnocení projektu EU peníze školám.....	33
5 Analýza financování základní školy Stráž pod Ralskem.....	34
5.1 Čerpání rozpočtu za rok 2016.....	34
5.2 Čerpání rozpočtu za rok 2017.....	35
6 Zhodnocení analýzy ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem.....	36
6.1 Porovnání výnosů pro rok 2016 a 2017 bez započítání dotace.....	36
6.2 Porovnání dotací od zřizovatele pro rok 2016 a 2017.....	36
6.3 Zhodnocení výsledku šetření.....	37
7 Porovnání současného procesu žádosti o dotaci s projektem EU peníze školám	38
7.1 Proces pro získání dotace u daného předmětu ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem.....	38
7.2 Cena dotačního poradenství	40
7.3 Zhodnocení současného procesu získání dotace	41
7.4 Získání dotace prostřednictvím projektu EU peníze školám.....	41
7.5 Zhodnocení získání dotace prostřednictvím projektu EU peníze školám.....	43
7.6 Porovnání současného procesu získání dotace s procesem EU peníze školám.....	43
8 Chyby současného procesu získání dotace a navrnutí případné změny.....	45
8.1 Chyby současného procesu získání dotace	45
8.2 Navrnutí případné změny u procesu získání dotace	46
Závěr.....	47
Seznam použité literatury.....	49
Zdroje.....	50
Seznam citací.....	53

Seznam ilustrací

- Obr. 1: Struktura školství v ČR, str. 15
- Obr. 2: Vývoj HDP, výdajů státního rozpočtu, veřejných výdajů na vzdělávání a výdajů MŠMT od roku 2004 do roku 2013, str. 20
- Obr. 3: Závazné objemy rozpočtu pro rok 2016, str. 25
- Obr. 4: Rozpočet MŠMT pro rok 2017, str. 26
- Obr. 5: Změna platů zaměstnanců v pracovním poměru v mil. Kč, str. 27
- Obr. 6: Využití projektu EU peníze školám u daných témat, str. 33
- Obr. 7: Čerpání rozpočtu za rok 2016, str. 35
- Obr. 8: Čerpání rozpočtu za rok 2017, str. 35
- Obr. 9: Výnosy pro rok 2016 a 2017 bez započítání dotace v Kč, str. 36
- Obr. 10: Dotace od zřizovatele pro rok 2016 a 2017 v Kč, str. 37
- Obr. 11: Ceník dotačního poradenství, str. 40
- Obr. 12: Přehled témat a šablon pro cizí jazyky a využívání ICT, str. 42
- Obr. 13: Projekt složený z více tématicky souvisejících šablon, str. 42

Seznam tabulek

Tab. 1: Výsledek šetření týkající se změn dotací u základních škol, str. 30

Úvod

Financování vzdělávacího systému je stále aktuální téma a také problémem, se kterým se potýká celý svět, nevyjímaje České republiky. Vzhledem k dlouhodobým a rozsáhlým dopadům při případném nedostatečném fungování tohoto procesu, je úspěšné a také plynulé fungování tohoto systému důležitým faktorem. Pokud financování tohoto systému nefunguje tak, jak má, může to zásadně ovlivnit celkový vzdělávací systém.

Cílem této práce je navrhnutí změny v oblasti financování vzdělávacího systému v České republice. Konkrétně je zkoumáno současné financování tohoto systému v oblasti dotací a zkoumání projektu, který by mohl být pro tento systém přínosem. Jednotlivé systémy a důležité pojmy jsou nejprve představeny v teoretické části, a poté jsou aplikovány v praxi.

Teoretická část se věnuje definování základních pojmů v oblasti financování vzdělávání a je využito odborné literatury, která dále slouží jako podklad pro praktickou část. Jsou zmíněny teoretická východiska jako je vzdělávání, vzdělání a jeho funkce, jak je současné české školství financováno, vysvětleny pojmy jako je dotace a popsán projekt EU peníze školám. Praktická část se zabývá analýzou současného procesu získávání dotací a vyhledáváním případné změny, která by mohla současný systém financování vzdělávání zlepšit. V závěrečné části přichází navrhnutí změny, ke které v průběhu zkoumání v této práci došlo a která by mohla zvýšit efektivnost, plynulost, ale také celkovou spokojenost v současném financování vzdělávacího systému.

Přínos této práce tedy spočívá v nalezení změny, která by mohla být pozitivně vnímána na obou stranách a to na straně českých škol, kde by na každé měla být poskytována co nejvyšší kvalita vzdělání a na straně státu, který jim poskytuje potřebné prostředky. Smysl této práce spočívá ve zhodnocení současného procesu a v nalazení a navrhnutí případného zlepšení.

1 Teoretická východiska v oblasti financování vzdělávání

Následující části definují důležité pojmy, které jsou spojeny s touto prací. V první řadě budou vysvětleny pojmy jako je vzdělávání, vzdělání, hodnoty vzdělávání, typy vědění a poté bude pozornost zaměřena na strukturu školství v ČR a kvalitu vzdělání v ČR a ve světě.

1.1 Vzdělávání

Získávání znalostí, zkušeností, návyků, dovedností, chování, preferencí, hodnotových postojů atd. je učení. Učení také ovlivňuje, jak člověk vnímá informace. Nejen lidé mají schopnost učení, dokáží to i některé stroje nebo vyspělé inforamční systémy. Vzdělávání lze tedy následně chápat jako proces systematického a cílevědomého učení. (MANAGEMENTMANIA, 2016)

Jsou dva způsoby, jak může být vzdělávání realizováno a to přímo, nebo nepřímo. Pokud je realizováno přímo, jsou uskutečňovány různé vzdělávací programy, kdy se zprostředkovávají různé znalosti a dovednosti. Nepřímé realizace nejsou součástí zmíněných vzdělávacích programů a metodicky ovladatelné jsou jen v omezené míře. Je to například sociální klima, role v kolektivu, podřízení se člověka pravidlům, převzetí zodpovědnosti, možnost selhání atd. (Beneš, 2014)

Pokud se jedná o země OECD jednou z klíčových otázek pro tyto země je, jak poskytovat vysoce kvalitní, účinné, spravedlivé a inovativní vzdělávání ve stále složitějších vzdělávacích systémech. Řada protínajících trendů přispívá k následné zvyšující se složitosti. (Burns, 2016)

1.2 Vzdělání

Jednou z klíčových věcí pro životní úspěch bylo, je a bude vzdělání. Není to však jediná věc, která bude ovlivňovat, zda bude život úspěšný či neúspěšný. Vzdělaný člověk se pochopitelně dokáže lépe uplatnit v zaměstnání a ve společnosti. Vzdělání ovlivňuje do značné míry profesní dráhu člověka. Ať si to člověk uvědomuje nebo ne, vzdělání u něj probíhá celý život. Je to získávání veškerých poznatků, učení schopností a dovedností, které následně probíhá u člověka celoživotně a není to tedy jen školní výchova, jak si někteří lidé mohou myslet. Ve výsledku je vzdělání souhrnem znalostí, které jedinec získá pomocí vzdělávání. (MANEGEMENTMANIA, 2016)

1.2.1 Funkce vzdělání

Ve společnosti má vzdělávání funkce kvalifikační, selekční, alokační, integrační a slouží také jako přenos kultury. Funkcí kvalifikační se rozumí umět například počítat, psát a využít dané znalosti, které závisí na určité kvalifikaci. Řadí se sem i dochvilnost, píle a motivace, což spadá do extrafunkcionální kvalifikace. Ve funkci selekční se přidělují různé vzdělávací dráhy a ve funkci alokační jsou přidělena povolání. Obsahy, komunikace, témata, metody vyučování a pozice v kolektivu se řadí do funkce alokační. Tradování a rozvoj kultury poté obsahuje funkce přenosu kultury. (Beneš, 2014)

1.3 Hodnoty vzdělávání

U vzdělávání se zřídka mluví o jeho hodnotách. Pokud lidé neznají hodnotu vzdělávání, nemají jistotu, co vlastně dělají. Tím, že o těchto hodnotách společnost nemluví, neznamená, že neexistují. Bývají však často skryté za diskusemi, které jsou nad dílčími tématy. V některých případech bývají skryté dokonce záměrně, jestliže jsou hodnotami spíše ve smyslu individuálního zisku. Ten vzniká na úkor druhých nebo jsou naopak na obdiv představovány pouze prázdná slova. Tato slova ve finálním případě začnou maskovat pouze individuální zájem.

Ohledně obsahu vzdělávání, kvality vzdělávacích institucí, pracovníků, dovedností, nebo úspěchy žáků se dílčími tématy zabývají politici, odborníci a média. Ti se ale málokdy věnují smyslu a hodnotám, bez kterých nemáme již výše zmíněnou jistotu při vykonávání určité činnosti. Přestat vytvářet a udržovat rigidní neboli pevné a neohebné systémy vzdělávání je možné, pokud se společnost shodne právě na hodnotách ve vzdělávání. Tyto rigidní systémy obsahují nejasné motivy a při jejich odbourání se napomůže v oblasti vzdělávání inovacím, rozmanitostí, experimentům. To může rozšířit a zlepšit obsahy, kvalitu a například i dovednosti žáků.

V dnešní době, kdy v České republice žije společnost v demokracii, lidé nelehce přijímají, pokud někdo začne rozhodovat za ně, jak bylo zvykem v totalitním režimu. Společnosti je jedno, zda je kompetentní osoba politikem, úředníkem či bohatý jedincem, který je u moci a pomocí peněz uplatňuje vliv ve veřejném sektoru. Náhle se tedy bezmocně přihlíží k řetězci rozhodování vlivných lidí o politicích, politiků o úřednících, úředníků o ředitelích, ředitelů o učitelích a učitelů o dětech a rodičích. Následně se objevuje určitá chyba v etice a transparentnost chybí v podstatě na všech úrovních.

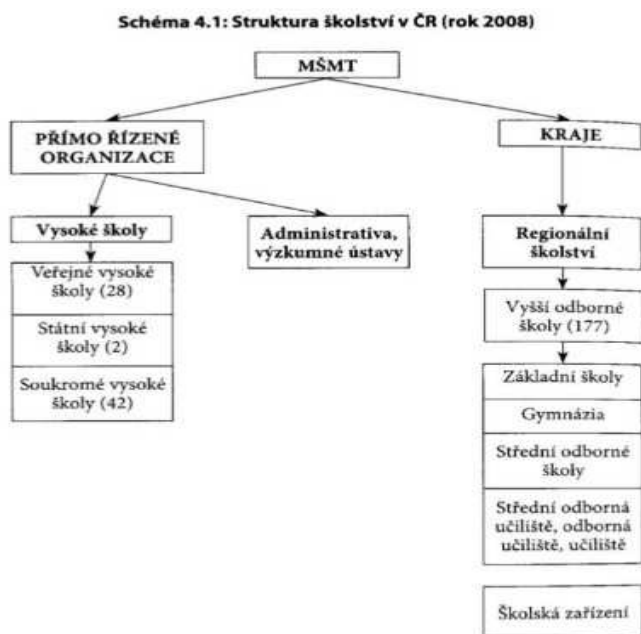
Mezi významnou evropskou hodnotu se řadí velká úcta k člověku a k potenciálu, který má každá lidská bytost. V dnešní době se ve školách a dalších vzdělávacích institucích pracuje tak, že se těmto hodnotám spíše vyhýbá, a tak informace a dovednosti následně ztrácejí smysl. Z toho všeho bohužel vyplývá, že například dokonalé dovednosti, jenž má určitý jedinec, mohou zůstat v ústraní. Díky takovému vzdělávání vzniká schopný člověk, který je ale neschopný chápat život v celku. Takový člověk bude schopný žít se na úkor ostatních. (EDUin, 2014)

1.4 Typy vědění

Podle andragogiky je vědění rozděleno do dvou skupin. Jedna skupina je vědecké vědění a ta druhá vědění, které vzniká v rámci aplikace. V případě první skupiny jsou problémy zpracovány pomocí vědeckého a akademického diskurzu, problematika je řešena disciplinárně, nebo interdisciplinárně a vše směřuje na standardy a vědecké cíle. Vědění vznikající v rámci aplikace se zaměřuje na problémy v rámci využití a přínosu. Zohledňuje se zde také více společenská akceptace a etika. Pomocí určení, jak dané vědění uplatnit v praxi, se odvíjí jeho přínos a kvalita. (Beneš, 2014)

1.5 Struktura školství v ČR

Český vzdělávací systém je v podstatě charakterizován jako vysoce standardizovaný celek. Je také do značné míry centralizovaný a systém je založen na získání univerzálních vzdělávacích stupňů a diplomů. Stát tedy organizuje národní zkoušky, které jsou centrálně administrované. V ostatních evropských zemích panuje stejná situace, kdy se jedná o tzv. kontinentální typ sociálního státu. Drtivá většina populace České republiky přechází do středního vzdělávání, což je významnou devizou českého vzdělávacího systému. (ProQuest, 2016) Na obrázku č. 1 Můžeme vidět celkové schémata struktury školství ČR.

Obr. 1: Struktura školství v ČR

Zdroj: Peková, 2008

1.6 Kvalita vzdělání v ČR a ve světě

V roce 2016 Česko nedosáhlo v podílu obyvatel s terciálním vzdělání průměru zemí, kterými jsou OECD. Co se týče podílu nejméně vzdělaných obyvatel je na tom Česká republika nejlépe ze všech zemí.

Nejčastěji se měří vzdělanost obyvatel pomocí podílu obyvatel, kteří mají terciální, případně vyšší sekundární vzdělání. V úrovni vzdělanosti ke značnému mezigeneračnímu posunu došlo v zemích OECD. Ve věku 55-64 let má terciární vzdělání 25 % obyvatel a ve věku 25-34 let 41 %. Česká republika ale nedosáhla průměru podílu obyvatel s terciárním vzdělání zemí OECD. V české republice bylo 15 % u starší generace terciárně vzdělaných a u mladší generace již 30 %.

Z předních příček nízkého podílu obyvatel, kteří nemají vyšší sekundární vzdělání mezi zeměmi OECD, jednu zaujímá ČR. Jde o kategorii osob, které se potýkají na trhu práce s největšími problémy. Pokud pracují, jejich výdělků jsou nižší a také jsou častěji nezaměstnaní. Průměr dospělých obyvatel, kteří nemají vyšší sekundární vzdělání v zemích OECD je 24 % a v ČR 7 %. Průměr v případě mladých je 17 % v zemích OECD a 5 % v ČR. Terciární vzdělání v zemích OECD dokončí 50 % mladých lidí a v České republice díky vysokému nárůstu počtu přijímaných studentů srovnatelných 46 % obyvatel ve věku 25-34 let. (STASTIKA A MY, 2016)

2 Financování regionálního školství

Aby mohlo dojít k určení dané změny financování vzdělávacího systému, konkrétně tedy regionálního školství, bude analyzován způsob financování, který je v České republice uplatňován.

2.1 Analýza mezinárodních souvislostí

V následujících odstavcích budou analyzovány mezinárodní souvislosti jako je ekonomický vývoj a vývoj ve vzdělávání. Informace vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky pro období 2015-2020.

2.1.1 Ekonomický vývoj a strategie Evropa 2020

V roce 2011 došlo k mnoha významným změnám v oblasti ekonomického vývoje. Celosvětová ekonomická krize i nadále ovlivnila celosvětový ekonomický vývoj. Na tuto krizi reagovaly vlády států prostřednictvím změn ve svých politických prioritách. Strategie Evropa 2020 byla vytvořena na úrovni Evropské unie za účelem překonání hospodářské krize a pro vytvoření lepší konkurenceschopnosti ekonomiky. Tuto strategii tvoří v podstatě pět cílů, jenž jsou vzájemně provázány. Pomítají se zde ekonomické, sociální a environmentální souvislosti týkající se toho, jak se evropská společnost rozvíjí. Je nutné poznamenat, že vzdělávání se týká ve větší i v menší míře. Zmíněné souvislosti dopomáhají nejen k tvorbě základu pro rozvoj společnosti, ale také ke vzdělávání a vzdělávací soustavy v České republice. Díky výše zmíněné strategii by mělo následně dojít k vytvoření inteligentní a udržitelné ekonomiky, která bude založena na znalostech o inovacích a ekologičtějším naložení se zdroji. Měla by být vykazována vysoká úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. Reakcí na krizi bylo přijetí škály opatření jednotlivých evropských zemí. Bylo investováno více do infrastruktury, daní, trhu práce, regulačních reforem a obchodní politiky. Dá se říci, že tato strategie měla smysl a v roce 2011 dochází ve většině zemí Evropské unie poprvé k určitému ekonomickému vzrůstu. Avšak tento smysl se ztrácí, jelikož v následujícím roce se ekonomický vývoj opět obrací. Je zřejmé, že ekonomická krize má mnohem hlubší kořeny, než jak politici počítali.

V roce 2013 dojde v některých evropských státech k návratu do kladných hodnot, kdy tento růst pokračuje i v následujícím roce. Česká republika je však v Evropě jednou z výjimek s konkrétním propadem -0,9 %. V dnešní době se dá říci, že ekonomický vývoj je v jednotlivých státech poněkud různorodý. Nejhuře jsou na tom země jižní Evropy, které se nachází v dlouhodobém ekonomickém propadu.

Od počátku ekonomické krize je zaznamenán nárůst nezaměstnanosti, který se ani v současné době nedaří nijak snižovat. Pro porovnání je v České republice nezaměstnanost oproti ostatním evropským státům poměrně nízká. Česká republika se řadí dlouhodobě mezi země, které mají nízkou nezaměstnanost. Ani ekonomickou krizí se nevyskytlo její zásadnější zvýšení a v současné době to spíše vypadá, že se nezaměstnanost bude snižovat. Nezaměstnanost mladé populace (osob ve věku 15-24 let) je však větší problém. Míra nezaměstnanosti mladé populace je u většiny států výrazně vyšší než míra nezaměstnanosti populace celkové. Ale i zde Česká republika dosahuje nižších hodnot, než je průměr EU.

Na závěr ohledně toho tématu je také nutné říci, že vzdělávání hraje klíčovou roli ohledně formování současného i budoucího ekonomického růstu. Roční mzdové náklady pomocí vyšší úrovně vzdělání významně rostou. Kvalita vzdělání má významný vliv na ekonomický vývoj. Výdaje na vzdělávání dosahují v České republice 5 % HDP. Průměr zemí OECD činí 6,1 % a zemí EU 5,8 %. Za tímto průměrem ČR zatím zaostává. (MŠMT, 2018)

2.1.2 Vývoj ve vzdělávání

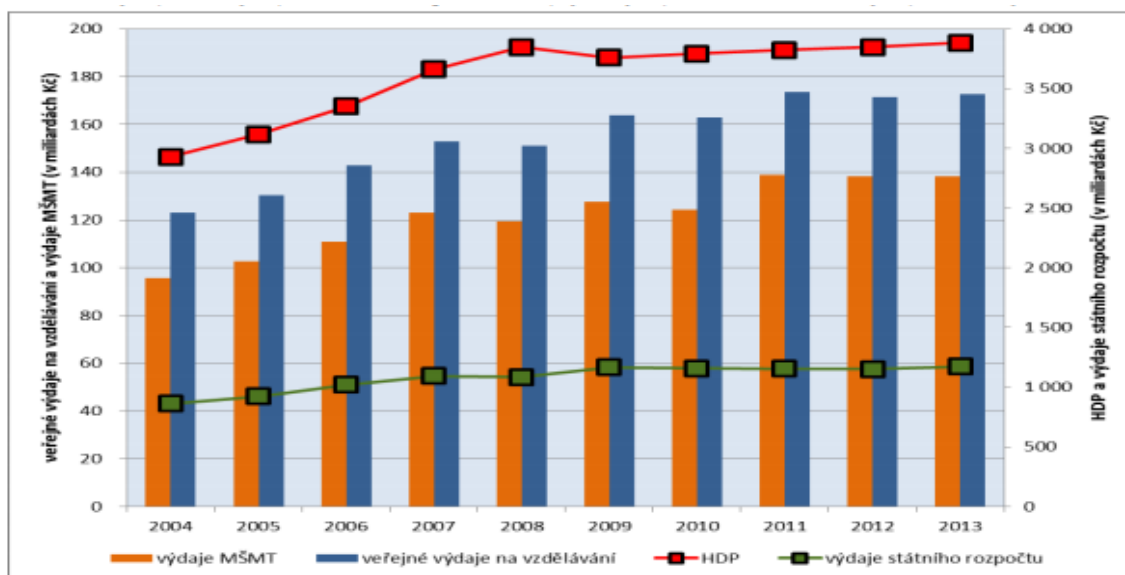
Díky společenským, ekonomickým, environmentálním změnám a ekonomické krizi byl ve společnosti posílen význam kvalitního vzdělání hned z několika hledisek. První hledisko je z pohledu úspěšnosti, který se nachází na trhu práce. Dále hledisko společenské soudržnosti a udržitelného rozvoje a naposled je tu hledisko působení na pozitivní hodnocení. V zemích OECD je s růstem příjmů osob s vysokoškolským vzděláním spojena dokonce více než polovina HDP. Celoživotní vzdělání také významně určuje úspěch na trhu práce a v České republice se vyskytuje mnoho lidí, kteří mají terciální vzdělání. (MŠMT, 2018)

Pokud jsou zdroje a lidský potenciál využívány nedostatečně, budou celospolečenské ztráty nevyhnutelné. Tyto ztráty se vyskytnout zejména při hospodářské krizi a recesi. Může dojít k bankrotu firem, nebo rostoucí nezaměstnanosti. Stát by měl proto používat nástroje, které budou sloužit k zabezpečení stabilního a dlouhodobého hospodářského růstu a stability zaměstnanosti. (Peková, 2012)

2.2 Trendy ekonomiky a vzdělávání České republiky

Hlavním trendem v uplynulých 4 letech v oblasti ekonomiky a vzdělávání České republiky byl ekonomický vývoj, který byl stále ovlivňován zmíněnou ekonomickou krizí. Na první pohled se zdá, že jde o protichůdné jevy, jenž charakterizují rok 2012. Vývoj HDP vypovídal o tom, že se ekonomika nacházela v recesi, a také za sebou několik čtvrtletí rostla míra zaměstnanosti. Docházelo k nárůstu počtu registrovaných lidí bez práce, a tak se míra nezaměstnanosti zvyšovala. Recese pokračovala do roku 2013, kdy došlo k meziročnímu poklesu HDP o 0,9 %, což nám lépe demonstruje obr. 2. Tento pokles byl stejný jako v roce 2012. Během roku 2013 nastává zlepšení výkonnosti ekonomiky a celková zaměstnanost roste. Následně vydává Český statistický úřad zprávu o tom, že ekonomika za tři čtvrtletí roku 2014 překoná období recese. Nezaměstnanost se stabilizuje na únosných hodnotách a nízkých hodnot nabývá také to, jak se absolventi a mladiství podílejí na její celkové míře. Tento jev však způsobuje značný nárůst podílu osob, které vstupují do terciárního vzdělávání.

Hlavním problémem, který českou ekonomiku skličuje, jsou zvyšující se nároky na výdaje státního rozpočtu, přičemž nepřilíš roste HDP. Výsledkem tohoto problému jsou schodkové rozpočty předchozích let. Od roku 2011 v ČR jsou veřejné výdaje na vzdělávání prakticky konstantní a pokud dojde k porovnání s jinými resorty, výdaje do vzdělávání neklesají. Stát se snaží do určité míry bezpečně podporovat vzdělávání jako formu veřejné služby, která je pro všechny. Obyvatelé všech skupin mají svobodnou volbu při tom, jakou si zvolí vzdělávací cestu. Výdaje na vzdělávání, jenž plynou ze státního rozpočtu při mezinárodních srovnání spadají k jedněm z nejnižších v zemích EU a OECD. (MŠMT, 2018)

Obr. 2: Vývoj HDP, výdajů státního rozpočtu, veřejných výdajů na vzdělávání a výdajů MŠMT od roku 2004 do roku 2013

Zdroj: MŠMT, 2018

2.3 Financování regionálního školství

Regionální školství je hlavním středem zájmu této bakalářské práce a je důležité zmínit jakými způsoby je financováno. Bude popsáno financování prostřednictvím státního rozpočtu, jenž se dělí na výkonové a dotační financování z Evropských strukturálních a investičních fondů.

V souladu se školským zákonem lze alokovat finanční prostředky, které připadají státnímu rozpočtu a jsou vyčleněné v rozpočtu resortu školství pro oblast zmíněného regionálního školství do rozpočtů jednotlivých krajů. To vše ale výhradně pomocí kombinace výkonového a dotačního financování. Prostřednictvím republikových normativů je normativním způsobem financování rozepsán maximální objem zdrojů, které budou obsahovat rozpočty jednotlivých krajů. Dalším způsobem financování regionálního školství je financování pomocí Evropských strukturálních a investičních fondů neboli ESIF. Tyto fondy tvoří Evropský sociální fond a Evropský fond regionálního rozvoje. (MŠMT, 2018)

2.4 Reforma financování regionálního školství

Dne 15. června 2016 schválila vláda České republiky reformu regionálního školství. Reforma zasáhne oblast týkající se financování škol a školských zařízení, které zřizují kraje, obce a svazky. Oblasti financování soukromých a církevních škol se tato reforma nedotkne. Hlavní princip spočívá v tom, že systém, který je tvořen republikovými a krajskými normativy, bude z určité části nahrazen systémem tvořeným z normativů centrálně stanovených úrovní MŠMT. Stávající republikové a krajské normativy slouží k zajišťování transfer finančních prostředků z rozpočtu MŠMT do rozpočtů jednotlivých krajů. Dále se jedná o rozpočty jednotlivých škol a školských zařízení. Tyto finanční prostředky spadají pochopitelně do státního rozpočtu. Tato reforma by měla řešit objektivní rozdíly obklopující vzdělávací soustavy jednotlivých krajů a odstraňovat rozdílné financování oborů vzdělání, jenž jsou stejné, a dále eliminovat nerovnosti vznikající v odměňování zaměstnanců. Také by měla snížit negativní dopady ohledně snížení počtu žáků. Střední školy by dále neměly přijímat co nejvíce žáků, aniž by zohlednily jejich studijní předpoklady. Takto si počínaly, aby získaly potřebný objem finančních prostředků nutný pro vykonávání své činnosti. Klíčová doporučení OECD, že stát převezme odpovědnost ohledně financování mateřských a základních škol a že financování bude na školu zaměřeno jako na instituci, v pořádku korespondují s navrženým řešením. OECD také doporučuje omezení v případě financování vzdělávacích programů. (MŠMT, 2016)

3 Financování a nefinancování českého školství

V této části bude porovnáno, jak se na financování školství dívá veřejnost České republiky, jaká fakta zjistilo samotné OECD a jak se rozhodlo ministerstvo školství dané výsledky průzkumu řešit.

3.1 Pohled veřejnosti na financování školství v roce 2016

Dle veřejných zdrojů, mezi které nepatří oficiálně publikované informace ministerstva školství a OECD, patří Česká republika mezi 35 států OECD davající nejmenší část HDP do svého vzdělání. Pro srovnání s rokem 2013 to byly oproti průměru OECD 5,2 % v České republice 4 %, které byly vloženy do českého školství. Ze studie, kterou OECD představilo v Berlíně, vyplývá, že Česko zaostává v oblasti výdajů na primární a sekundární vzdělávání.

Česká republika a Itálie jsou na žebříčku výdajů na vzdělání na stejném místě. Jsou na tom o trochu lépe než například Slovensko a Maďarsko, které vkládají stejně procent z HDP (3,8 %). Musí být poznamenáno, že do výdajů na vzdělání se počítají pouze finance, které plynou ze státních a soukromých zdrojů. V čele statistiky stojí Velká Británie s 6,7 % z HDP, Nový Zéland s 6,5 % z HDP a dále Dánsko, Norsko, USA, Kanada a Portugalsko.

Nejhůře si ČR počíná při srovnání výdajů u základních a středních škol. V celém OECD dává na tyto instituce nejméně. Výjimkou je pouze Maďarsko s 2,4 %. Při dalším srovnání s rokem 2013 se zjišťuje, že ČR vydalo 2,7 % z HDP, kdy byl průměr OECD vyšší o jeden procentní bod. (TÝDEN.CZ, 2016)

3.2 Financování českého školství pohledem ročenky školství OECD

Dle tvrzení OECD bude přístup ke kvalitnímu předškolnímu vzdělání a jeho péči dále vytvářet rozdíly ve vzdělání následném. Ze svých analýz OECD zjistilo, že v České republice výdaje na předškolní vzdělání činily v roce 2016 0,5 % z HDP. To je méně než průměr zemí OECD a EU22. V obou případech průměr činil 0,8 %. Při zahrnutí veřejných i soukromých výdajů v ČR se na dítě v předškolním vzdělání vynaloží 4 655 USD. Průměr zemí OECD je však 8 552 USD.

OECD se dále v roce 2016 zaměřilo na jeden z faktorů, kterým je výše platů učitelů. Při své analýze došlo k výsledku, že učitelé v ČR pobírají relativně nízké platy, pokud dojde ke srovnání s ostatními terciálně vzdělanými pracovníky. Očekávaný nástupní základní plat pro učitele s magisterským vzděláním na úrovni nižšího a vyššího sekundárního vzdělávání u veřejných institucích činí 17 080 USD ročně. Pokud má učitel maximální praxi může očekávat plat 20 853 USD. U zemí EU22 učitelé, kteří se nachází v nižší sekundární úrovni, očekávají plat 52 058 USD a při vyšší sekundární úrovni 54 943 USD. Zmíněné hodnoty v USD byly přepočítány z národní měny díky paritě kupní síly. (MŠMT, 2018)

3.3 Navýšení platu učitelů o 15 %

Z analýzy OECD vyplynul v oblasti financování školství problém nízkých platů učitelů ČR. MŠMT si tento problém uvědomilo a trvá na navýšení platů učitelů v roce 2018 o 15 %. V daném roce chce tento požadavek prosazovat ve vládě. Navýšení platů představuje částku 11, 2 mld. korun. Ministerstvo si klade za cíl, aby průměrný plat učitele v roce 2020 dosáhl 130 % průměrné mzdy v ČR. Je nutné, aby platy učitelů každoročně rostly o 15 %. (MŠMT, 2017)

3.4 Rozpočet kapitoly MŠMT, změny a dopady

V následující části budou porovnány rozpočty MŠMT pro rok 2016 a 2017 a budou popsány změny a dopady.

3.4.1 Rozpočet MŠMT na rok 2016

Jako závazné limity budou stanoveny limity regulace zaměstnanosti. Tím se rozumí objem prostředků na platy a ostatní platby za práci, kterou provedly příspěvkové organizace a organizační složky státu. Tento objem prostředků činil 65 356 486 984 Kč pro 224 511 zaměstnanců. V následujícím obrázku lze vidět závazné objemy rozpočtu pro rok 2016.

Mezi vládní priority rozpočtů spadá výzkum, experimentální vývoj a inovace, programy spolufinancované z EU a FM, postupné zvyšování prostředků na odměňování pedagogických a nepedagogických pracovníků a dále výstavba mateřských a základních škol. Výdaje v této oblasti výzkumu, experimentálního vývoje a inovací stanovuje vláda. V roce 2016 se tyto výdaje zvýšily o cca 1 024 mil. Kč oproti roku 2015.

U programů, které jsou spolufinancované z EU a FM, je v rozpočtu částka tvořena 1 779 mil. Kč. Tento objem prostředků byl doplněn částkou 8 028 mil. Kč a MF ho stanoví na předfinancování výdajů spolufinancovaných z EU a FM.

Jelikož vláda usiluje o zvýšení prostředků na odměňování pedagogických a nepedagogických pracovníků, došlo ke zvýšení prostředků. To následně umožní růst platových tarifů v průměru o 3,3 % u pedagogických pracovníků a u nepedagogických pracovníků v průměru o 3 %. V regionálním školství a územně samosprávných celcích činí celkový nárůst 2 416 mil. Kč.

Tzv. „Fond MŠ a ZŠ“, který slouží ke zmíněné výstavbě mateřských a základních škol, byl navýšen stejně jako v roce 2015 o 200 mil. Kč. Je navazováno na již zahájené kroky ohledně systémové podpory předškolního vzdělávání a cílem je zajistit dostatečnou kapacitu a zajištění kapacit ZŠ. (MŠMT, 2018)

Celkové příjmy kapitoly	8 118 893 585 Kč
<i>V tom:</i>	
<i>Daňové příjmy</i>	400 000 Kč
<i>Nedaňové, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem</i>	8 118 493 585 Kč
<i>V tom: Příjmy z rozpočtu Evropské unie bez SZP</i>	7 915 802 194 Kč
<i>Příjmy z prostředků finančních mechanismů</i>	113 139 391 Kč
<i>Ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery</i>	89 552 000 Kč
Celkové výdaje kapitoly	142 368 844 867 Kč
<i>z toho:</i>	
<i>Výdaje na výzkum, vývoj a inovace</i>	15 741 257 965 Kč
<i>Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci OSS</i>	827 413 333 Kč
<i>Platy zaměstnanců v pracovním poměru</i>	75 105 440 Kč
<i>Výdaje z prostředků FM</i>	113 139 391 Kč
<i>Zahraniční rozvojová spolupráce</i>	110 000 000 Kč

Obr. 3: závazné objemy rozpočtu pro rok 2016

Zdroj: MŠMT, 2018

3.4.2 Rozpočet MŠMT na rok 2017 a změny oproti roku 2016

V roce 2017 byly znovu, jako v roce 2016, jako závazné limity stanoveny závazné limity regulace zaměstnanosti. Na platy a OPPP PO a OSS objem prostředků činil 70 926 201 726 Kč pro 227 470 přepočtených úvazků, což je oproti minulému roku značně vyšší.

Mezi vládní priority v tomto rozpočtu patří zlepšování platové úrovně pracovníků školství, podpora sportu a tělovýchovy (nárůst 1 910,4 mil. Kč), výstavba mateřských a základních škol (nárůst 300 mil. Kč), zabezpečení prostředků na růst výkonů RgŠ (nárůst 600 mil. Kč), výzkum, experimentální vývoj a inovace (nárůst 1 581 mil. Kč), podpora společného vzdělávání (nárůst 500 mil. Kč), navýšení výdajů MŠMT (nárůst 81 mil. Kč) a programy spolufinancované z EU a FM. U programů, které jsou spolufinancované z EU a FM, vyčlenilo ministerstvo rozpočet 974,4 mil. Kč. Tato částka je doplněna pomocí předfinancování výdajů od EU a FM částkou ve výši 2 162,2 mil. Kč.

Ministerstvo si uvědomilo problém nízkých platů ve školství vyplývající z analýzy OECD a rozhodlo se ho tedy pro rozpočet 2017 označit vládní prioritou a provést dané změny. V roce 2017 dochází k nárůstu platů o 8 % pro pedagogické pracovníky, pro nepedagogické pracovníky činí nárůst 5 %. Včetně příslušenství činí celkový nárůst 6 7121,1 mil. Kč (z toho pro regionální školství 6 531,8 mil. Kč). Aby bylo dosaženo srovnatelnosti výdajů, byl zajištěn také nárůst prostředků pro soukromé a církevní školy (160 mil. Kč). U veřejných vysokých škol došlo k navýšení o 600 mil. Kč. (MŠMT, 2018)

Celkové příjmy kapitoly	8 645 045 514 Kč
<i>V tom:</i>	
<i>Daňové příjmy</i>	200 000 Kč
<i>Nedaňové, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem</i>	8 644 845 514 Kč
<i>V tom: Příjmy z rozpočtu EU bez SZP</i>	8 511 210 751 Kč
<i>Příjmy z prostředků FM</i>	43 882 763 Kč
<i>Ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery</i>	89 752 000 Kč
Celkové výdaje kapitoly	156 525 862 168 Kč
<i>z toho:</i>	
<i>Výdaje na výzkum, vývoj a inovace</i>	20 321 205 909 Kč
<i>Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci OSS</i>	872 937 724 Kč
<i>Platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech</i>	107 421 165 Kč
<i>Výdaje z prostředků FM</i>	56 472 548 Kč
<i>Zahraniční rozvojová spolupráce</i>	110 000 000 Kč
<i>Výdaje z rozpočtu EU bez SZP</i>	11 308 173 552 Kč
<i>Platy zaměstnanců na služebních místech dle zákona o státní službě</i>	659 840 394 Kč

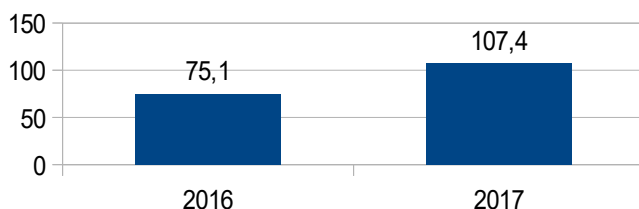
Obr. 4: rozpočet MŠMT pro rok 2017

Zdroj: MŠMT, 2018

Při zaměření na obr. 3 a obr. 4 lze dohledat změny mezi těmito dvěma roky. Je vidět, že příjmy kapitoly v roce 2016 činily 8,1 mld. Kč. V roce 2017 však příjmy kapitoly narostly o více jak 500 ml. Kč. Největší položkou v obou letech v této kapitole byly nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem. V oblasti daňových příjmů byla částka v roce 2017 o 200 000 Kč nižší. V roce 2017 také přišel nárůst v oblasti celkových výdajů kapitoly. Jedinou nezměněnou částkou byly výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci. V roce 2016 činily největší částku v oblasti výdajů výdaje na výzkum, vývoj a inovace. V roce 2017 byly touto největší položkou výdaje z rozpočtu EU bez SZP.

V následujícím grafu lze lépe vidět, jak se opravdu změnil výdaje v oblasti platů zaměstnanců v pracovním poměru. Pro rok 2017 byly výdaje téměř o 30 mil. Kč vyšší oproti tomu, jaké byly pro rok 2016 a v oblasti výdajů již nepředstavovaly nejmenší položku.

Změna platů zaměstnanců v pracovním poměru v mil. Kč

Obr. 5: Změna platů zaměstnanců v pracovním poměru v mil. Kč

Zdroj: (vlastní zpracování)

3.5 Svoboda v oblasti financování školství

Tato část pojednává o bývalém financování škol podle počtu studentů a o financování škol podle odučených hodin.

3.5.1 Financování škol podle odučených hodin

České školy byly doposud financovány podle počtu studentů. Podle odhlasování poslanců však budou peníze od září 2017 rozdělovány podle odučených hodin. Nikdo však v podstatě neví, co tato změna přinese. Názory jsou různé, ale reálné výsledky jsou nepredikovatelné. V podstatě to může pomoci, ale i uškodit. Každý bude tuto změnu pociťovat jinak. Deklarovaný cíl měl pomoci vesnickým školám, do kterých dochází málo žáků. Dá se říci, že k takovému výsledku zřejmě dojde, ale při zachování nákladů na úkor škol, které disponují s velkým počtem studentů a peníze pro malé školy budou následně někde chybět. Je však tato změna žádoucí? To však zůstává v této době velkou neznámou. (SvobodaUčení.cz, 2017)

3.6 Problémy s dotacemi

Následující odstavce se věnují pojmu dotace jako takové. Bude popsán problém, který současný systém dotací přináší a problém s individuálními potřebami škol.

3.6.1 Dotace

Systémy počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, které by následně měly povést ke zkvalitnění a modernizaci vzdělávání a také by měly celkově posílit konkurenceschopnost ekonomiky, podporuje Evropská unie souborem různorodých dotací. Na širokou škálu svých činností mají mateřské školy, základní školy, střední školy a vysoké školy příležitost požádat o finanční podporu. Jedná se o neinvestiční aktivity, kdy jde o podporu zvyšování kvality ve vzdělávání a také rovných příležitostí žáků. K neinvestičním aktivitám se dále pojí vzdělávání pracovníků škol či další individuální vzdělání a pomoc k mobilitě výzkumných pracovníků. V oblasti investičních projektů může Evropská unie podpořit sféru materiálně-technického vybavení, budování školských objektů, nebo snížení energetické náročnosti. Snížení energetické náročnosti lze docílit tak, že se zlepší tepelně technické vlastnosti obvodových konstrukcí budov. Dále existuje množství přeshraničních a státních dotačních podpor. Mezi základní dotační programy patří Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, Operační program zaměstnanost, integrovaný regionální operační program, Operační program Životní prostředí, přeshraniční spolupráce a Horizont 2020.

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání podporuje investice do rozvoje lidského potenciálu a zlepšení kompetencí na trhu práce v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Je kladen důraz na rozvoj vzdělávání a zlepšení klíčových kompetencí, které absolventi potřebují. Pozornost je zaměřena také na adaptabilitu a flexibilitu lidských zdrojů. Systém českého vzdělávání se snaží tento program transformovat a vytvořit pro každého rovné příležitosti a podporovat vzdělávání dítěte, které vyžaduje speciální potřeby. Cílem operačního programu Zaměstnanosti je zlepšení lidského kapitálu ČR a zkvalitnění oblasti veřejné správy. Tento program se také zabývá problémem, jako je nedostatek mateřských škol, nízká zaměstnanost absolventů, nebo prohlubující se segregace regionálního školství. Díky těmto cílům je nutné, aby byl program v těsné vazbě na vzdělávací instituce ČR. Integrovaný regionální operační program se snaží o vyvážený rozvoj na celém území ČR. Zajišťuje udržitelný rozvoj obcí a regionů. Pro veřejnou

správu a veřejné služby řeší problémy v oblasti infrastruktury a dále například problémy s podporou cestovního ruchu a kulturního dědictví. Díky programu Životní prostředí mohou školy docílit snížení energetické náročnosti díky zlepšení tepelně technických vlastností, které mají obvodové konstrukce budov. Programem přeshraniční spolupráce jsou podporovány projekty, které prohloubí přímou komunikaci a kooperaci mezi obyvateli přeshraničních regionů. Poslední program Horizont 2020 je nazván jako rámcový a jeho účelem je podpora širokého spektra výzkumných, rozvojových, demonstračních a inovačních aktivit. Následně šíří také své výsledky. (Dotační.info, 2017)

3.6.2 Pravidla dotací přináší komplikace

Jsou případy, kdy se školy rozhodnou financovat daný předmět raději bez dotace, jelikož pravidla, která vedou k jejímu získání škol, mohou způsobit značné komplikace. Jako konkrétní případ bude použita Základní škola v Karlových Varech. Tato škola uvažovala o využití dotace na zateplení budovy. Pokud by ale zateplení mělo probíhat podle podmínek dotačního programu, potřebné finanční prostředky by se téměř dvakrát navýšily. Potřebných 24 milionů tedy raději vynaložil přímo magistrát města ze svého rozpočtu. V roce 2016 se změnila podmínka pro získání dotace k tomuto účelu. Aby škola mohla dotaci získat, bylo potřeba vynaložit prostředky na vzduchotechniku a odvětrávání, což by školu vyšlo až o 20 milionů draž. Připravený projekt by muselo město, kvůli změně pravidel, také přepracovat. To by bylo časově náročné a žádost o dotaci by nebyla podaná včas. (český rozhlas, 2016)

Každá škola je individuální, má různé potřeby a možnosti. Pravidla, týkající se získání dotace pro školu, mohou být lehce nebo těžce splněna. S tímto systémem pravidel může docházet k velkým rozdílům mezi školami, které mají velké nebo malé finanční prostředky. Jako příklad je v následující kapitole uveden projekt EU peníze školám. Ten výrazně změnil složitost systému psaní projektů, pravidel a administrativy ohledně získání finančních prostředků a zaměřil se na zvýšení kvality vzdělávání na českých školách.

3.6.3 Výsledek šetření komplikovanosti současného procesu získání dotace

Při spolupráci se ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem byla škola dotázána na problematiku, která se týká současného systému dotací pro základní školy a projektu EU peníze školám, ve kterém figurovala jako partner projektu. Bylo jí předloženo několik otázek, na které škole stačilo jednoduše odpovědět ano, nebo ne, případně jinak. Škola zaslala otázky zpět a v následující tabulce je možné vidět, jak na ně odpověděla.

Tab. č. 1: Výsledek šetření týkající se změn dotací u základních škol

Otázky	Odpovědi
Vnímáte přípravu žádosti o dotaci jako komplikovanou a složitou?	ANO
Zvyšují podle Vás pravidla pro získání dotace rozdíly u základních škol?	ANO
Provedli byste změny v procesu žádosti o dotaci?	ANO
Byli jste součástí projektu EU peníze školám?	ANO
V jakém spojení jste byli s tímto projektem?	PARTNEŘI PROJEKTU
Jakého tématu jste v projektu EU peníze školám využili?	TÉMA ICT
Shledáváte projekt EU peníze školám a jeho systém šablon za efektivní?	ANO
Vnímáte v tomto projektu hojnou a komplikovanou administrativu?	NE
Vnímáte systém šablon jako časově náročný?	NE
Zvyšuje podle Vás tento projekt kvalitu vzdělání v ČR?	ANO
Je možné tímto projektem snížit rozdíly u základních škol?	ANO
Uvítali byste návrat tohoto projektu?	ANO

Zdroj: interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem

3.6.4 Individuální potřeby škol

Ekonomické subjekty se v současném vzdělávacím systému České republiky potýkají se značnými rozdíly, které vychází z jejich individuálních potřeb. Pojem individuální potřeba škol znamená to, že v dnešní době nemá každá škola stejné potřeby. Každá funguje jinak jako takový samostatný subjekt. Některá má potřeby větší, některá menší. Tyto rozdíly pak významně ovlivňují samotnou kvalitu vzdělávání, která je poskytována účastníkům tohoto systému.

Nebude zasažen jen cíl snížení nerovnosti ve vzdělávání, ale individuální potřeby škol ovlivňují také cíl týkající se podpory kvality výuky, učitele jako klíčového předpokladu a odpovědného a efektivního řízení vzdělávacího systému. Díky individuálním potřebám může být každý učitel podpořen jiným způsobem. Roztříštění systém zapříčiní to, že vzdělávání nelze efektivně a odpovědně řídit. Individualita škol se tak stává zásadním problémem pro kvalitu vzdělávání a interpretace digitálních technologií do škol by nyní tuto kvalitu ohrozila.

Tvrzení o individuálních potřebách v této oblasti by mělo být více uváženo a možná také specifikováno. Těmito potřebami se také utvrzuje fakt, že v současnosti každá škola funguje jinak. Jednotlivé stupně vzdělávání nejsou sjednocené, ucelené a vznikají značné rozdíly v tom, jaké vzdělání může člověk na jednotlivých školách dostat. V dnešní době se začíná stávat výrazným trendem to, že každá škola je v podstatě jiná. Svým způsobem funguje jako takový samostatný podnik, který má svůj systém vykonávání činnosti podle dostupných podmínek a má také rozdílné potřeby v různých oblastech. Neměly by být ale ve vzdělávacím systému podmínky jeho jednotlivých subjektů stejné? Každá škola by měla být vybavena stejně a mít stejné potřeby. Mělo by být dosaženo rovnosti vzdělávání. Významným problémem tohoto tvrzení je i to, že pro stát by mohlo být uspokojování takových individuálních potřeb značně neefektivní. Každý člověk má právo na rovný přístup ke vzdělávání a mělo by mu být umožněno vzdělávat se na každé škole daného stupně stejně.

„Although standardization at times can be considered more convenient, the marginalization of individual identity and needs can be detrimental to the success of our students, schools, and communities.“ (Thro, 2012, str. 50)

4 Analýza projektu EU peníze školám

V této části bude analyzován projekt EU peníze školám. Bude vysvětleno jak u tohoto projektu probíhá vytvoření projektové žádosti a následně bude tento projekt zhodnocen.

4.1 O projektu EU peníze školám

Tento projekt zavedl novou oblast podpory v rámci OP VK s názvem Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách (ZŠ), přičemž jeho smyslem je podpoření rozvoje oblastí vykazujících se jako dlouhodobě problematické.

Projektem je podporováno sedm vytipovaných témat, u kterých by mělo pomoci koncentrace finančních prostředků dojít ke zlepšení situace. Těmito tématy je čtenářská a informační gramotnost, cizí jazyky, využívání ICT, matematiky, přírodní vědy, finanční gramotnost a inkluzivní vzdělávání.

Metodickým vzděláváním pedagogických pracovníků, tvorbou a následným používáním nových metodických pomůcek a učebních materiálů bude v těchto oblastech dosaženo zlepšení výuky. Prostřednictvím individualizace výuky bude probíhat zvýšení účinnosti práce se žáky v prioritních tématech. V projektu bude podpořeno zapojení asistenta pedagoga, školního psychologa, speciálního pedagoga nebo zavedení programu primární prevence, aby mohlo dojít ke snížení výskytu rizikového chování u žáků ZŠ a zvýšení podpory rovného přístupu ke vzdělávání.

Na výše zmíněných sedm aktivit bylo v rámci OP VK vyčleněno 4,5 mld. Kč. Tuto částku mohly využít všechny základní školy v ČR, kromě území hlavní města Prahy. Po předložení projektové žádosti si mohla ZŠ požádat o finanční dotaci. Žádosti bylo možno předkládat v rámci průběžných výzev do 20. prosince 2012. Tyto výzvy trvaly až do vyčerpání vyčleněné částky. (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, 2017)

4.2 Vytváření projektové žádosti

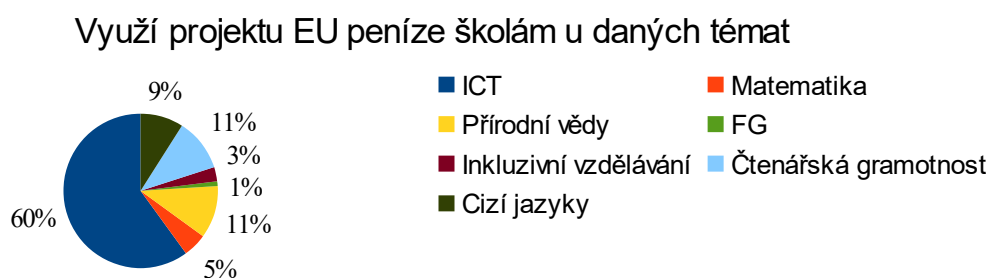
Významnou výhodou je snížení složitosti a komplikovanosti při vytvoření projektové žádosti. MŠMT a VÚP připravilo pro zájemce již hotové vzory šablon pro klíčové aktivity. Tyto šablony si školy mohly podle vlastních požadavků nakombinovat, a tak sestavit projektovou žádost.

Sestavení a realizaci projektu ministerstvo školství nastavilo tak, aby ji škola zvládla vytvořit samostatně. Tím základní školy následně nemusely využívat soukromé poradenské firmy a dotace byla primárně využita ve prospěch samotné školy. (Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, 2017)

4.3 Zhodnocení projektu EU peníze školám

Více než 99 % základních škol si v průběhu Výzvy č. 21 podalo projektovou žádost. Do 13:00 27. září 2012, tedy do data ukončení výzvy, bylo předloženo celkem 3 845 projektů na odbor CERA C v hodnotě 4 241 480 504 Kč. Tři žádosti byly v průběhu administrace vyřazeny, jelikož nesplňovaly podmínky přijatelnosti a dalších 31 bylo staženo žadatelem. Celkem 3 812 projektů bylo předloženo k podpisu vrchnímu řediteli sekce IV/2. Tyto projekty činily v celkové finanční výši 4 200 469 116 Kč. Ve finále zůstalo 299 530 884 Kč nedočerpano z celkové částky 4 500 000 000 Kč.

V následujícím grafu lze vidět, že 60 % bylo přiděleno využívání ICT, 5 % oboru matematiky, 11 % přírodním vědám, 1 % FG, 3 % inkluzivnímu vzdělávání, 11 % čtenářské gramotnosti a 9 % cizím jazykům. (česká škola, 2013)

Obr. 6: Využití projektu EU peníze školám u daných témat

Zdroj: vlastní zpracování

5 Analýza financování základní školy Stráž pod Ralskem

V této části bude analyzováno financování ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem, její čerpání rozpočtu za rok 2016 a 2017 se zaměřením na dotace. Následně bude poukázáno na plánované předměty dotace a bude zobrazen výsledek šetření týkající se změn dotací u základních škol.

Jako zdroje informací pro následující odstavce byly použity výkazy školy, které, jak je všeobecně známo, slouží ke sledování její ekonomické činnosti. Bude využito specifické formy dotazování, jelikož výkaznictví lze jako jednu z těchto forem vnímat. (Neubauer, 2016)

5.1 Čerpání rozpočtu za rok 2016

V následující obrázku lze vidět výnosy a náklady ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem a následné čerpání dotace od zřizovatele. V roce 2016 činily celkem výnosy bez započítání dotace dle rozpočtu 3 965 240 Kč a náklady celkem 8 865 240 Kč.

Příspěvky v tomto roce jsou rozděleny na příjmy od KÚ v Liberci a na příjmy od města Stráž pod Ralskem, tedy od zřizovatele. Příspěvek od zřizovatele se dále rozděluje na jednotlivé účtové skupiny. Dotace na rok 2016 od Městského úřadu Stráž pod Ralskem činila 4 900 000 pro provozní náklady což lze vidět na obrázku 7. (interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem)

Pro školní rok 2016/2017 byl poskytnut škole příspěvek 106 746 Kč z důvodu zapojení se do Projektu OP PMP: „Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji 2“. Na rok 2016 byla škole poskytnuta záloha 46 746 Kč. Projekt byl ukončen 31. 8. 2017. (ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem, 2018)

VÝNOSY-NÁKLADY ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem						
	ZŠ	ŠJ	MŠ II	HŘIŠTĚ	praní	celkem
Výnosy - rozpočet	1 814 240,00	1 721 000,00	340 000,00	35 000,00	55 000,00	3 965 240,00
Náklady - rozpočet	5 470 000,00	2 113 000,00	1 035 000,00	219 240,00	28 000,00	8 865 240,00
Dotace plán na rok	3 655 760,00	392 000,00	695 000,00	184 240,00	- 27 000,00	4 900 000,00
Náklady 1. Q	1 590 388,81	602 457,09	96 230,15	38 444,38	3 909,00	2 331 429,43
Zůstatek	3 879 611,19	1 510 542,91	938 769,85	180 795,62	24 091,00	6 533 810,57
Vyčerpáno v %	29,07	153,69	9,30	17,54	13,96	26,30
Náklady 2. Q	2 690 881,58	1 204 176,65	451 598,51	95 109,66	22 662,49	4 464 428,89
Zůstatek	2 779 118,42	908 823,35	583 401,49	124 130,34	5 337,51	4 400 811,11
Vyčerpáno v %	49,19	56,99	43,63	43,38	80,94	50,36
Náklady 3. Q	3 977 413,56	1 503 873,84	527 866,28	151 755,69	35 980,69	6 243 094,68
Zůstatek	1 492 586,44	609 126,16	1 034 487,00	67 484,31	- 7 980,69	2 622 145,32
Vyčerpáno v %	72,71	71,17	51,00	69,22	128,50	70,42
Náklady 4. Q	5 613 950,63	2 165 687,95	817 652,01	199 582,69	116 646,72	8 913 520,00
Zůstatek						
Vyčerpáno v %						

Obr. 7: Čerpání rozpočtu za rok 2016

Zdroj: interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem

5.2 Čerpání rozpočtu za rok 2017

Na dalším obrázku lze vidět výnosy a náklady ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem pro rok 2017. Při čerpání dotace v roce 2017 třetího kvartálu výnosy celkem činily 7 186 701,01 Kč a náklady celkem 6 945 306,33 Kč. Dotace od zřizovatele činila 4 750 000 Kč. (interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem)

Čerpání rozpočtu 2017 - účtové skupiny			
	Závazné ukazatele 2017		Čerpání 2017 3.Q
sk	Náklady 3.Q		
50	spotřebované nákupy	5 094 500,00	3 456 522,11
51	služby	1 674 000,00	1 093 393,93
52	osobní náklady	510 500,00	500 009,16
54	ostatní náklady	680 500,00	610 498,10
55	odpisy, operativní evidence	1 808 000,00	1 284 883,03
	Celkem	9 767 500,00	6 945 306,33
	Výnosy 3.Q		
60	výnosy z vl. výkonů a zboží	2 542 000,00	1 683 551,76
64	ostatní výnosy	995 500,00	870 801,59
66	finanční výnosy	3 000,00	3 135,66
67	odpisy budov (účetně)	1 477 000,00	1 066 712,00
67	výnosy z nároků na prostř. SR, ÚSC, SF	4 750 000,00	3 562 500,00
	Celkem	9 767 500,00	7 186 701,01
	Príspevek od zřizovatele	4 750 000,00	241 394,68

Obr. 8: Čerpání rozpočtu za rok 2017

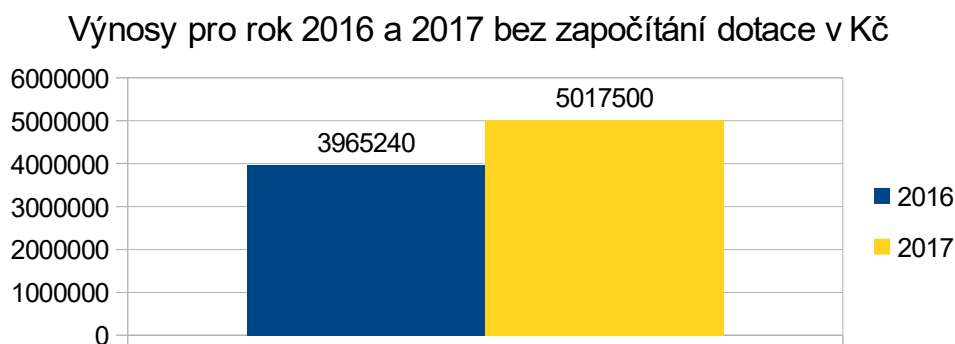
Zdroj: interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem

6 Zhodnocení analýzy ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem

V následujících odstavcích budou zhodnoceny výnosy školy pro rok 2016 a 2017, porovnány dotace pro rok 2016 a 2017 a zhodnoceny výsledky šetření v ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem.

6.1 Porovnání výnosů pro rok 2016 a 2017 bez započítání dotace

V následujícím grafu lze vidět znatelné zlepšení výnosů školy v roce 2017, do které není započítána dotace od zřizovatele 4 750 000 Kč. V roce 2016 činily výnosy bez dotace od zřizovatele 3 965 240 Kč, což je více než o jeden milion méně oproti následujícímu roku. Pro rok 2016 činila dotace od zřizovatele 4 900 000 Kč.

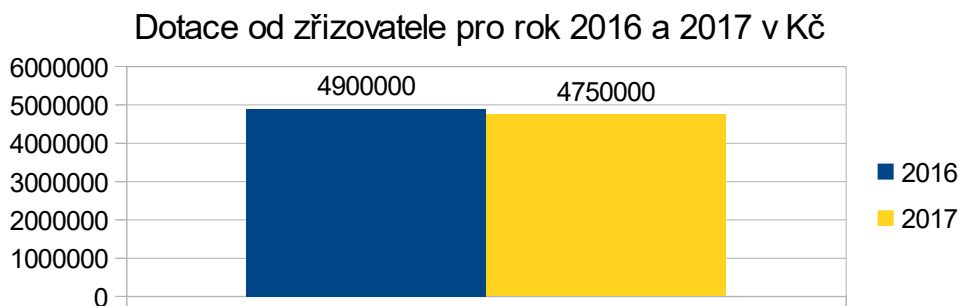

Obr. 9: Výnosy pro rok 2016 a 2017 bez započítání dotace v Kč

Zdroj: vlastní zpracování

6.2 Porovnání dotací od zřizovatele pro rok 2016 a 2017

V roce 2016 obdržela ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem dotaci v hodnotě 4 900 000 Kč, kterou značně využívala a lze ji vidět v grafu níže. V následujícím roce již byla dotace o 150 000 Kč nižší. Po provedeném šetření v této škole a díky tomuto grafu je možno zpozorovat, že škola dostává od zřizovatele podobné množství finančních prostředků a nedochází k radikálním změnám hodnot.

Obr. 10 : Dotace od zřizovatele pro rok 2016 a 2017 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování

6.3 Zhodnocení výsledku šetření

Z daného výsledku šetření, které bylo provedeno ve třetí kapitole, je patrné, že ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem vnímá přípravu žádosti o dotaci a pravidla s ní spojenou za komplikované, složité a administrativně náročné. V tomto systému by rádi uvítali případnou změnu, která by zlepšila administrativní náročnost, snížila rozdíly u základních škol a zvýšila kvalitu vzdělání v ČR. Při dotázání na projekt EU peníze školám tento projekt shledali jako efektivní a systém šablon jako jednoduchý a časově nenáročný. Systém šablon by také mohl zmenšit rozdíly u základních škol, oproti současnému systému, který může se svými pravidly některé základní školy omezovat v získání dotace, kdy by mohlo dojít ke zvýšení kvality vzdělání.

7 Porovnání současného procesu žádosti o dotaci s projektem EU peníze školám

Tato kapitola v následujících odstavcích pojednává o procesu získání dotace u daného předmětu ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem, ceně dotačního poradenství a zhodnocení současného systému získávání dotací. Pozornost bude také věnována procesu získání dotace prostřednictvím projektu EU peníze školám a jeho zhodnocení. Ve finále budou tyto dva způsoby porovnány.

7.1 Proces pro získání dotace u daného předmětu ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem

Předmětem dotace, který je školou v současné době plánován, je učebna cizích jazyků, kde je kalkulace stanovena na 24 žáků a jednoho učitele. Rozpočtové ceny jsou kalkulovány v cenové hladině platné v době dokončení studie. U položek, kde není uvedeno jinak, platí standardní dvouletá záruka. V případě odchýlného požadavku zadavatele je potřeba vzít v potaz náklady za rozšíření takové záruky. Celková výše cen předmětů, které jsou plánovány jako předmět dotace, je 1 561 375 Kč bez DPH. Níže jsou jednotlivě specifikovány druhy předmětů dotace učebny pro výuku cizích jazyků. (interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem)

Učebna pro výuku cizích jazyků – kalkulováno pro 24 žáků + 1 učitel

- Interaktivní tabule + vizualizér (obsahuje 9 položek)
cena celkem / Kč bez DPH **171 349**
- Technologie jazykové laboratoře s HW sdílením zvuku a SW sdílením obrazu (obashuje 19 položek)
cena celkem / Kč bez DPH **1 168 833**
- Nábytek (obsahuje 5 položek)
cena celkem / Kč bez DPH **153 041**
- Umyvadlo + obklady (obashuje 5 položek)
cena celkem / Kč bez DPH **10 583**
- Provozní osvětlení (obashuje 5 položek)
cena celkem / Kč bez DPH **57 569**

Dle schváleného rozpočtu pro rok 2018 ze dne 29. 12. 2017 požaduje škola dotaci ve výši 4 500 000 Kč. Plánované náklady v tomto roce jsou 8 437 224 Kč a plánované výnosy činí 3 937 224 Kč. (ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem, 2018)

Nyní bude popsán proces pro získání dotace na učebnu pro výuku cizích jazyků. Tento proces je v praxi rozdělen do šesti kroků.

1. V první řadě je nutná příprava kvalitního záměru. Je nutné dodržet kvalitu po formální stránce, ale také následným pozitivním dopadem.
2. V druhém kroku musí škola vybrat vhodný dotační program. Cíl projektu definuje, v jakém programu škola o dotaci žádá. Nyní nastává zásadní věc a to, že pro laika může být těžké správný program určit. Pokud škola podá žádost o dotaci ve špatném programu, dochází k nulové šanci na úspěch. Proto přichází v úvahu využít služeb zkušeného dotačního poradce. Ten provede dotační audit a vybere správný dotační program.
3. S třetím krokem přichází podání žádosti. Tento krok se skládá z několika částí a to přípravou žádosti, studií vytvořenou podle daného dotačního programu a doložením povinných příloh. Před vyhlášením finálního znění výzvy u dotace je nutné mít projekt z podstatné části vypracovaný.
4. Od podání žádosti může škola vstoupit do realizační fáze projektu. Dotace je však vyplácena až po dokončení této fáze. Do té doby si musí vše škola hradit sama, případně pomocí bankovního úvěru. Při nákupech se však nejčastěji chybuje a je nutné, se držet pravidly pro výběr dodavatelů. Nákupy produktů a služeb, které jsou potřeba k realizaci projektu, jsou veřejnými zakázkami. V této fázi se nejčastěji chybuje a může dojít k odebrání dotace. Využívá se zde tedy hojně služeb účetních a dotačních poradců, kteří pomáhají s dodržováním termínů, ukazatelů, cílů, ke kterým se v dotační žádosti škola zavázala a také připraví školu na kontroly ze strany poskytovatele dotace. Škola zasílá těmto příslušným orgánům monitorovací zprávy.
5. S pátým krokem dochází k ukončení projektu a čekání na proplacení dotace. Projekt je uzavřen závěrečnou zprávou z realizace a dochází k přípravě dokumentu ohledně žádosti o platbu. Tento dokument obsahuje faktury, objednávky, smlouvy a celkové rozpočty projektu. I zde je doporučována pomoc ze stran poradců.

6. V šestém kroku tohoto procesu se musí dodržet podmínky udržitelnosti procesu a je stále nutné zpracovat monitorovací zprávy. Škola poté musí 10 let archivovat vzniklou dokumentaci a při případné kontrole ji na vyžádání poskytnout. (PŘEHLED DOTACÍ, 2018)

7.2 Cena dotačního poradenství

Příkladem pro určení ceny, viz obrázek 11, dotačního poradenství je společnost Cattus, s. r. o., která se dotačním poradenstvím zabývá již od roku 1999. Tato společnost se zabývá projekty, psaním žádostí, administrací aktivních projektů, hodnocením projektů a jejich nezávislou supervizí. (Cattus, 2018)

Konzultace k projektu – 1. hodina	zdarma
Konzultace k projektu – 2. a další hodina	400 Kč/hod.
Tvorba žádosti o dotaci	400 Kč/hod.
Posouzení Vámi vypracované žádosti o dotaci – „hodnocení nanečisto“ (cca 2-3 hodiny)	500 Kč/hod.
Hodnocení projektu – posudky	500 Kč/hod.
Supervize projektu	500 Kč/hod.

Obr. 11: Ceník dotačního poradenství

Zdroj: Cattus, 2018

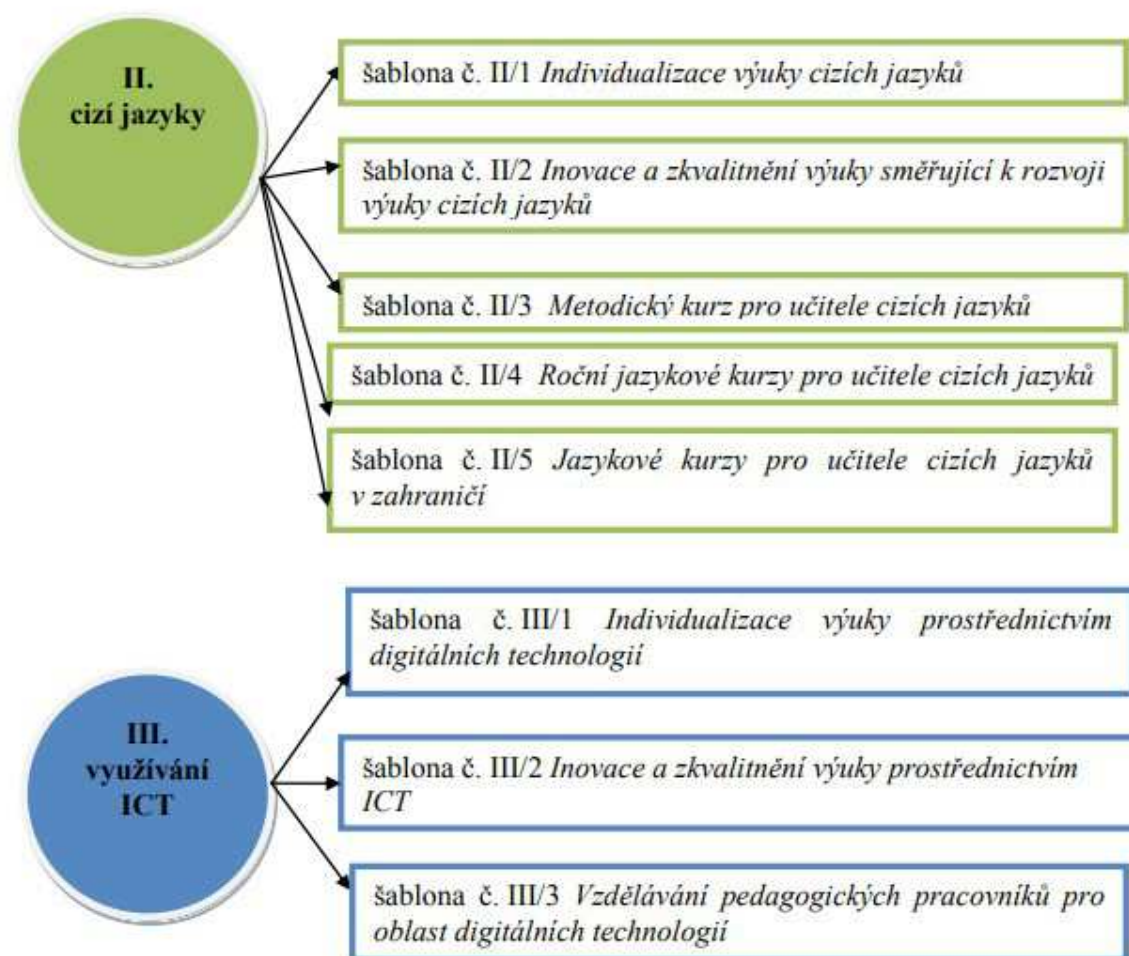
U EU projektů s min. 40 hodinami, obvykle okolo 80-100 hodin a u rozsáhlých a složitých projektů s více partnery okolo 130 hodin nebo více, je cena dána od 16 000 Kč. (Cattus, 2018)

7.3 Zhodnocení současného procesu získání dotace

Současný proces získání dotace může být pro některé školy s dodržováním daných pravidel komplikovaný a časově náročný a obrací se tedy na dotační a účetní poradce, čímž se náklady školy zvyšují. Navíc v současné době i během realizace projektu není pro školu jisté, zda danou dotaci obdrží a v podstatě do doby získání dotace je škola v neustálé nejistotě. Při využití pomoci ze stran poradců může škola využít uvolněný čas na jiné efektivní činnosti, avšak stále musí dodržovat komunikaci, administrativu a monitoring ohledně poradenství, které je jim poskytováno. Současný systém dotací také pomáhá rozkvětu dotačního poradenství, které se v tomto systému orientuje nakonec lépe než škola samotná a staví tak základní školy do nevýhody, kdy jim nezbývá nic jiného, než služeb daných společností využít a vynaložit tak finanční prostředky, které by mohly být jinak třeba lépe vynaloženy na zkvalitnění vzdělání v dané škole.

7.4 Získání dotace prostřednictvím projektu EU peníze školám

Aby základní škola mohla získat dotaci prostřednictvím projektu EU peníze školám, musí v první řadě vytvořit projektový záměr. Pro vytvoření projektové žádosti bude projektový záměr následně sloužit jako podklad a škola je povinna ho archivovat. Aby byla tvorba projektové žádosti co nejjednodušší, vybere si šablony ze 7 výše zmíněných prioritních témat. Šablony si škola vybere dle toho, které jí co nejvíce vyhovují a jsou pro ni co nejvíce potřebné. Takto je tedy vyhotovena projektová žádost a škola musí tuto žádost do určitého data podat. V následujícím obrázku lze vidět přehled dvou témat a jeho šablon. Jedná se o cizí jazyky a využívání ICT. (interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem)

Obr. 12: Přehled témat a šablon pro cizí jazyky a využívání ICT

Zdroj: interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem

Další obrázek ukazuje, jak by vypadal projekt složený z více tématicky souvisejících šablon. Projekt může být samozřejmě složen i z více tématicky nesouvisejících šablon. Jedna šablona může být u projektu vybrána také vícekrát. (interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem)

- ✓ Klíčová aktivita č. VI/2 *Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji finanční gramotnosti*
- ✓ Klíčová aktivita č. VI/3 *Vzdělávání pedagogických pracovníků ve formách a metodách výuky směřujících k rozvoji finanční gramotnosti žáků základních škol*

Obr. 13: Projekt složený z více tématicky souvisejících šablon

Zdroj: interní zdroje ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem

7.5 Zhodnocení získání dotace prostřednictvím projektu EU peníze školám

Proces získání dotace prostřednictvím projektu EU peníze školám škole ušetří náročnou administrativu a časovou náročnost. Získaný čas může daný zaměstnanec, nebo zaměstnanci investovat do efektivnějších činností spojených se školou. Příprava žádosti o dotaci a celkový proces získání dotace je vytvořen tak, aby ho zvládl v podstatě kterýkoliv laik. Škola tak nemusí využívat služeb dotačních poradců, případně jiných institucí, a ušetří tak peníze, které mohou být dále využity k lepšímu fungování školy.

7.6 Porovnání současného procesu získání dotace s procesem EU peníze školám

Z následujících odstavců vyplývá, jak funguje proces získání dotace v současné době a jak tento proces funguje pokud se škola rozhodla získat dotaci pomocí projektu EU peníze školám, který byl v minulosti školám k dispozici.

Pokud chce škola v současné době získat dotaci, čeká jí řada výše zmíněných kroků, které mohou být pro školu časově i finančně náročné. Někteří zaměstnanci škol se neumí v současném dotačním systému dobře orientovat a přichází tak určité komplikace, které mohou být pro školu fatální. Pokud zaměstnanec neví, jak situaci řešit, může následně způsobit značné škody. Aby se takovým situacím škola vyhla a měla jistotu plynulého bezproblémového procesu získání dotace, vyhledává pomoc u různých dotačních a účetních poradců. Ti představují výhodu v současném procesu získání dotace, jelikož jsou na tuto sféru odborníci, a škola se tak může vyhnout případným rizikům a následným škodám. Tento pocit bezpečnosti však podstupují za někdy nemalé částky, které poradnám platí. Jak již bylo i výše zmíněno, při dovedení procesu získání dotace do finálních částí, nemá stále škola jistotu, že dotaci dostane a všechny předešlé kroky a vynaložené finanční částky vyšly školu nazmar.

Při využití projektu EU peníze školám se škola oproti současnému procesu vyhne časové i finanční náročnosti. Tento minulý proces byl sestaven tak, aby ho v podstatě zvládl jakýkoliv laik a nezpůsobil škole starosti s dlouhodobým zařizováním ohledně přípravy o získání dotace. Ve zkratce tedy jde o jednoduchý a rychlý proces s pár potřebnými kroky. Důležitým faktorem je to, že škola ušetří finanční prostředky, které by bylo případně nutné vynaložit na dotační a účetní poradny. Je podstatné, že v tomto případě si škola vše zařizuje bez jiné vnější pomoci sama a do toho procesu nevstupují některé vnější firmy a soukromé osoby, které jsou mimo tento sektor. Tento systém tedy nepodporuje vztahy mezi školou a vnějšími faktory, které se mohou pomocí současného systému obohacovat, a vše si škola řeší sama. Škola tak ušetří finanční prostředky, které mohou být následně efektivněji využity.

8 Chyby současného procesu získání dotace a navrhnutí případné změny

Tato část se bude věnovat chybám, se kterými se současný proces získání dotace potýká a bude následně navrhována případná změna, díky které by mohlo být zajištěno lepší fungování tohoto procesu pro tu nejdůležitější složku tohoto systému, kterou je škola.

8.1 Chyby současného procesu získání dotace

Z předešlých kapitol a odstavců, kterým se tato práce věnovala, je patrné, že současný proces získání dotace je problematický. Zásadním problémem je zmiňovaná časová a finanční náročnost, která škole komplikuje plynulé vykonávání své činnosti. Dále, pokud má dnes škola zájem o získání dotace, musí splňovat daná pravidla, která souvisejí s daným druhem dotace a nemusí stihnout vykonat takové opatření, aby tyto pravidla splňovala. Splnění těchto pravidel pro ni může být navíc finančně náročné, a tak raději vyhledá jiný zdroj pro získání finančních prostředků. Je opodstatněné, aby získání dotace bylo opatřeno pravidly, aby nedocházelo k jejímu zneužití, nebo následné neefektivnosti. V dnešní době jsou však některé školy znevýhodněny oproti jiným. Modernější a lépe zařízené školy mohou daná pravidla splňovat lépe než školy, které jsou starší a nejsou tak dobře zařízeny. Takové starší školy, u kterých nedojde k zásadní změně, poté bloudí v začarovaném kruhu a jak již bylo zmíněno, finanční prostředky raději hledají na jiných místech.

Dalším problémem může být, že současný systém může podporovat zmíněné finanční a případné dotační poradny, které figurují mimo tento ekonomický sektor. Získání dotace může být pro školy problematické, a tak raději vyhledají pomoc u zkušených a znalých poradců.

Současný proces získání dotace by mohl být zlepšen o menší finanční a časovou náročnost, se kterou se musí školy potýkat. Pravidla, která se týkají získání dotace, by měla být upravena tak, aby nedocházelo u škol k rozdílům a snížilo se tak individuální fungování škol, dále aby bylo zachováno zvyšování kvality vzdělání a každý měl následně ke vzdělání stejný přístup.

8.2 Navrhnutí případné změny u procesu získání dotace

Navrhovaná změna, ke které v průběhu zpracování této práce došlo, spočívá ve znovunavrácení projektu EU peníze školám, jelikož se tento projekt ukázal jako velice efektivní a více jak 99 % základních škol jej využilo pro zmíněných sedm témat. Jak bylo také výše zmíněno u daného příkladu, ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem by tuto změnu uvítala a přála by si snížení komplikovanosti, časové a finanční náročnosti, se kterou se musí při snaze získat dotaci potýkat. Se znovunavrácením tohoto projektu znovu dojde ke snížení složitosti, finanční a časové náročnosti ohledně získání finančních prostředků pro daný předmět. Doba trvání tohoto projektu bude stejná, tedy dokud se nevyčerpá vyčleněná částka pomocí průběžných výzev.

Pozitivní změnou v případě navrácení tohoto projektu by bylo, že by mohlo mezitím dojít ke stabilizaci kvality vzdělání na různých školách a snížení individuálního fungování škol, čehož si v současné době nelze nevšimnout. Mohlo by dojít tedy k tomu, že každá škola nebude fungovat jinak a školy v tomto sektoru nebudou vypadat jako samostatné podniky, ale každý subjekt bude mít stejný přístup k finančním prostředkům.

Po skončení tohoto projektu a po znovupřipomenutí toho, jak jeho daný proces získání dotace funguje, může dojít k upravení současného systému získání dotace. Upravení současného systému dotace bude spočívat v tom, že by se mohl v některých částech inspirovat projektem EU peníze školám. Významnou část zde například může představovat žádost o dotaci pomocí šablon. Je podstatné poznamenat, že pro to, aby škola pomocí šablony získala dotaci, bude nutné následně prokázat, že dojde ke zvýšení kvality vzdělání.

Pokud se současný systém inspirová tímto procesem získání dotace, dojde pomocí šablon u škol ke zjednodušení administrativy a snížení finanční a časové náročnosti. Proces bude nastaven tak, že ho zvládne kterýkoliv zaměstnanec školy a nebude tak potřeba plýtvat finanční prostředky na finanční a dotační poradce. Školám tedy budou ušetřeny nemalé částky. Škola také nebude v obavách a ve stálé nejistotě, zda dotaci vůbec získá. Nebude jako v současném systému podnikat mnoho složitých kroků, které by mohly nakonec vyjít nazmar.

Závěr

Oblast financování vzdělávacího systému je jednou ze stěžejních stránek českého školství. Je to oblast, která je důležitá pro jeho existenci a také budoucí rozvoj. České školy využívají různých prostředků pro své financování a každý má jak své klady, tak také zápory.

Pomocí specifických forem dotazování byly pro tuto práci získány důležité skutečnosti, které dopomohly k navržení případné změny ve financování vzdělávacího systému. Zdrojem těchto skutečností byl konkrétní příklad, kterým byla ZŠ a MŠ Stráž pod Ralskem, jelikož pro tuto práci bylo důležité dívat se na danou problematiku z pohledu určitého ekonomického subjektu. Bylo podniknuto šetření týkající se změn dotací u základních škol a analyzováno čerpání rozpočtů pro rok 2016 a 2017. Byly porovnány výnosy a dotace školy pro oba roky. Dle výsledků šetření by škola uvítala změnu v oblasti zlehčení finanční, administrativní a časové náročnosti u procesu získávání dotace.

Aby bylo možno navrhnout případnou změnu, kterou by škola uvítala, byl současně analyzován aktuální proces získávání dotace a proces získávání dotace pomocí projektu EU peníze školám. Oba dva procesy byly popsány, zhodnoceny a porovnány. Pozornost byla zaměřena hlavně na vytváření projektové žádosti, která ve zmíněném projektu oproti současnému procesu nabízí snížení práce s administrativou a také nižší finanční a časové náklady související se získáváním dotace. Díky šetření bylo zjištěno, že by škola tuto změnu vnímala velmi pozitivně a chtěla by snížit komplikovanost související s dnešním procesem získávání dotace.

Konkrétně bylo zjištěno s jakými chybami se současný systém potýká. Pro školy je dnešní proces získávání dotace problematický, a tak raději vyhledávají pomoc u dotačních poradců, s čímž ale přicházejí další finanční náklady a dochází k podpoře subjektů, které fungují mimo tento ekonomický sektor. Finanční a časová náročnost spojená s vysokou administrativou komplikuje plynulý proces získávání dotace.

Současná pravidla, spojená se získáním dotace, mohou některé školy diskriminovat v souvislosti s modernějšími školami, které daná pravidla splňují případně okamžitě, nebo mohou vykonat takové opatření, aby je splnily včas. Pro takto znevýhodněné školy může být splnění pravidel finančně i časově náročné, a tak raději vyhledají jiný zdroj finančních prostředků. To vše může bohužel způsobit zvýšení rozdílů a individuálního fungování mezi českými školami.

Přínos této práce spočívá v nalezení řešení, které by do současného systému přivedlo zvýšení efektivnosti, plynulosti a snížení finančních a časových nákladů. Je také případné nalézt celkovou spokojenost jak pro školy, tak pro stát. Po provedených analýzách a zkoumání v této práci, je toto řešení nalezeno ve znovuzavedení projektu EU peníze školám a je doporučeno, aby se současný systém inspiroval jeho procesem ohledně získávání dotací.

Bylo zjištěno, že projekt EU peníze školám přichází se zjednodušením finanční a časové náročnosti. Výrazně také snižuje náklady spojené s administrativou. Proces získávání dotace je zde sestaven tak, že mu porozumí v podstatě každý laik. Škola tak nemusí vynaložit náklady spojené se spoluprací s dotačními poradnami. Nedochozí k diskriminování škol, které byly znevýhodněné oproti modernějším, a mohlo by tedy dojít ke stabilizaci celkové kvality vzdělávání na českých školách. Školy také nebudou v nejistotě, zda dotaci vůbec získají, jak tomu bývá u dnešního systému.

Seznam použité literatury

BENEŠ, Milan. 2014. *Andragogika*. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing. ISBN 978-80-247-4824-5.

BURNS, Tracey, Florian KÖSTER. 2016. *Governing Education in a Complex World*. Paris: OECD Publishing. ISBN 978-92-64-25535-7.

NEUBAUER, Jiří, Marek SEDLAČÍK a Oldřich KRŽÍŽ. 2016. *Základy statistiky: aplikace v technických a ekonomických oborech*. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing. ISBN 978-80-247-5786-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. 2012 *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-936-4.

PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Třetí. U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3: ASPI, a. s. ISBN 978-80-7357-51-5.

THRO, William E. 2012. *School Finance*. Los Angeles, Calif.: Sage Reference. ISBN 978 141-2987-578.

Zdroje

Cattus. 2018. *Ceník – dotační poradenství* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <https://www.cattus.cz/dotacni-poradenstvi/cenik-dotacni-poradenstvi/>

Cattus. 2018. *O nás* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <https://www.cattus.cz/o-nas/>

Česká škola. 2013. *MŠMT: Analýza EU peníze školám* [online]. [cit. 2017-12-15]. Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2013/06/msmt-analyza-eu-penize-skolam.html>

Český rozhlas. 2016. *Pravidla dotací přináší komplikace. V Karlových Varech radši zateplí školu bez finanční podpory* [online]. [cit. 2017-12-15]. Dostupné z: <https://vary.rozhlas.cz/pravidla-dotaci-prinasi-komplikace-v-karlovych-varech-radsi-zatepli-skolu-bez-6809665>

Dotační.Info. 2017. *Školy* [online]. [cit. 2017-12-15]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/dotace-podle-oboru/skoly/>

EDUin. 2014. *Hodnoty ve vzdělávání* [online]. [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://chalus-blog.eduin.cz/2014/04/22/hodnoty-ve-vzdelavani/>

MANAGEMENTMANIA. 2016. *Vzdělávání, vzdělání a kvalifikace* [online]. [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/vzdelavani-a-kvalifikace>

MŠMT. 2016. *VLÁDA SCHVÁLILA REFORMU FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ* [online]. [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/vlada-schvalila-reformu-financovani-regionalniho-skolstvi>

MŠMT. 2017. *MŠMT TRVÁ NA NAVÝŠENÍ PLATŮ UČITELŮ O 15 %* [online]. [cit. 2018-01-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-trva-na-navyseni-platu-ucitelu-o-15>

MŠMT. 2018. *ČESKÉ ŠKOLSTVÍ V MEZINÁRODNÍM SROVNÁNÍ* [online].
[cit. 2018-01-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/ceske-skolstvi-v-mezinarodnim-srovnani-1>

MŠMT. 2018. *REFORMA FINANCOVÁNÍ REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ* [online].
[cit. 2018-01-18]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/reforma-financovani-regionalniho-skolstvi>

MŠMT. 2018. *ROZPOČET KAPITOLY MŠMT NA ROK 2016* [online].
[cit. 2018-01-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-na-r-2016>

MŠMT. 2018. *ROZPOČET KAPITOLY MŠMT NA ROK 2017* [online]. [cit. 2018-01-02].
Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozpocet-kapitoly-msmt-na-rok-2017>

MŠMT. 2018. *STRATEGIE VZDĚLÁVACÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY DO ROKU 2020* [online]. [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: <http://www.vzdelavani2020.cz/>

MŠMT. 2018. *STRATEGIE VZDĚLÁVACÍ POLITIKY 2020* [online]. [cit. 2018-01-18].
Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020>

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. 2017. *EU peníze základním školám* [online]. [cit. 2017-12-15]. Dostupné z: <https://www.op-vk.cz/cs/eu-penize-skolam/eu-penize-zakladnim-skolam/>

ProQuest. 2016. *Dalsí vzdělávání dospělých v České republice - kdo se ho účastní a s jakými důsledky? */Adult Education in the Czech Republic: Who Pursues It and What Are the Outcomes?* [online]. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z:
<https://search.proquest.com/docview/1782248381/BBDDC0D2503241A9PQ/33?accountid=17116>

PŘEHLED DOTACÍ. 2018. *Jak probíhá proces* [online]. [cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.prehleddotaci.cz/jak-na-vyrizeni-dotace/>

STATISTIKA A MY. 2016. *České školství očima OECD* [online]. [cit. 2017-12-18]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2016/01/ceske-skolstvi-ocima-oecd/>

Svoboda.Učení.cz. 2017. *Financování škol* [online]. [cit. 2017-12-14]. Dostupné z: <https://www.svobodauceni.cz/clanek/financovani-skol/>

TÝDEN.CZ. 2016. *Dáváte strašně málo peněz na školství, vyčítá OECD Česku* [online]. [cit. 2018-01-02]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/davate-strasne-malo-penez-na-skolstvi-vycita-oecd-cesku_397984.html

Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace. 2018. *Rozpočty* [online]. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: <http://www.zsstraz.org/?p=1597>

Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace. 2018. *Školní rok 2016/2017*[online]. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: <http://www.zsstraz.org/?p=1749>

Seznam citací

THRO, William E. 2012. School Finance. Los Angeles, Calif.: Sage Reference.
ISBN 978-141-2987-578.